

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра внутрішньої медицини №1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕДЕННЯ ХВОРИХ З КАРДІАЛЬНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року) та освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 12 «Медицина» галузі знань 1 «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 26 червня 2025 року).

Розробники:

завідувач кафедри, професор Юрій Карпенко, доцент Ольга Савельєва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри внутрішньої медицини № 1
Протокол № 1 від 28.08.2025 р.

Завідувач кафедри



Юрій КАРПЕНКО

Погоджено із гарантом ОПП



Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 29.08.2025 р.

Голова комісії



Олена ВОЛОШИНА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри внутрішньої медицини №1
Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Юрій КАРПЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри внутрішньої медицини №1
Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Юрій КАРПЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90 Змістових модулів: 1	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Денна форма навчання
		Вибіркова дисципліна
		Рік підготовки: 4
		Семестри VII - VIII
		Лекції (0 год.)
		Семінарські (0 год.)
		Практичні (30 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (60 год.)
		Форма підсумкового контролю – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань та формування елементів професійних компетентностей в галузі кардіології та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Формування вмінь та навичок з клінічного обстеження хворих із основними захворюваннями серцево-судинної системи та аналізувати їх результати;
2. Формування вмінь та навичок з обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень хворих з найбільш поширеними захворюваннями серцево-судинної системи та їх ускладнень;
3. Опанування вмінням визначати тактику лікування та профілактики найбільш поширених захворювань серцево-судинної системи та їх ускладнень.

Процес вивчення дисципліни, спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК)

- ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 – Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6 – Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 – Здатність працювати в команді.
- ЗК8 – Здатність до між особистої взаємодії.
- ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою
- ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
- ЗК11 – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13 – Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав и свобод людини і громадянина в Україні

ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК17. Прагнення до збереження навколишнього середовища

Спеціальних (СК):

СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

СК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання

СК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань

СК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань

СК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань

СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів

СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги

СК9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів

СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій

СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання

СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

СК14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб

СК15. Здатність до проведення експертизи працездатності

СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм

СК17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції

СК18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів

СК20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації

СК21. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

СК23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері охорони здоров'я

СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

СК26. Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду

СК28. Здатність до застосування фундаментальних біомедичних знань на рівні достатньому для виконання професійних задач у сфері охорони здоров'я

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 - Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2 - Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання

ПРН4 - Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5 - Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6 - Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7 - Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8 - Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9 - Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10 - Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН12 - Проводити оцінку загального стану хворого шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН14 - Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуацій та бойових дій, в т.ч. у польових умовах

ПРН16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

ПРН17 - Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН21 - Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення. ПРН24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

ПРН30. Визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду (діти, вагітні, працівники, професії яких передбачають обов'язковий диспансерний огляд).

ПРН31. Визначати тактику ведення осіб, хворих на хронічні інфекційні хвороби, що підлягають диспансерному нагляду.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: Загальні питання внутрішньої медицини, етіологію, патогенез, клініку, діагностику, лікування, профілактику поширених захворювань серцево-судинної системи.

Вміти:

- Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя пацієнтів з захворюваннями серцево-судинної системи та їх ускладнень;
- Оцінювати інформацію щодо діагнозу застосовуючи стандартну процедуру, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень. Визначати перелік необхідних клініко-лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати (за списком 4).
- Виділяти провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1). Встановлювати попередній діагноз, здійснювати диференціальну діагностику та визначати клінічний діагноз захворювання (за списком 3).
- Визначати принципи лікування захворювань, необхідний режим праці та відпочинку, характер харчування (за списком 2).
- Діагностувати невідкладні стани (за списком 3).
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу (за списком 3).

Оволодіти навичками:

- Комунікації та клінічного обстеження пацієнта
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) при захворюваннях серцево-судинної системи.
- Вести медичну документацію.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Ведення хворих з кардіальною патологією

Тема 1. Ведення пацієнта з артеріальною гіпертензією. Гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики

Диференційний діагноз артеріальних гіпертензій: первинних та вторинних. Стратифікація ризику серцево-судинних ускладнень та визначення прогнозу. Складання плану обстеження. Тактика ведення хворого в залежності від групи ризику.

Принципи немедикаментозного та медикаментозного лікування артеріальної гіпертензії. Препарати першої та другої лінії лікування. Сучасні рекомендації по вибору антигіпертензивних препаратів. Існуючі стандарти лікування. Монотерапія та комбінована терапія. Побічні ефекти гіпотензивних засобів.

Гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 2. Ведення пацієнта з кардіалгією.

Диференціальний діагноз стенокардії та кардіалгій при захворюваннях серця, дихальної, травневої, кістково-м'язової системи тощо. Складання плану обстеження, додаткові

лабораторні та інструментальні методи обстеження. Тактика ведення хворих в залежності від генезу кардіалгії.

Ведення хворого зі стабільною стенокардією. Типова та атипова стенокардія, діагностичні критерії. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження (ЕКГ з фізичним навантаженням, добовий холтеровський моніторинг, стрес-Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих в залежності від функціонального класу. Існуючі стандарти лікування. Ендоваскулярні та хірургічні методи лікування..

Ведення хворого з безболівою ішемією міокарду. Ризик раптової коронарної смерті. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження (ЕКГ з фізичним навантаженням, добовий холтеровський моніторинг, стрес-Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих.

Тема 3. Ведення хворого з гострим коронарним синдромом. Ведення пацієнта з задишкою.

Ризик розвитку інфаркту міокарду. Допомога на до госпітальному та госпітальному етапах. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження (біохімічні маркери, ЕКГ з фізичним навантаженням, добовий холтеровський моніторинг, стрес-Ехо-КГ, коронарографія) та тактика ведення хворих в залежності від ЕКГ-змін.

Існуючі стандарти лікування інфаркту міокарду.

Диференціальний діагноз задишки та ядухи. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження (стандартна ЕКГ та ЕКГ з фізичним навантаженням, Ехо-КГ, добовий холтеровський моніторинг, рентгеноскопія легень та серця, функціональні дихальні проби). Тактика ведення хворих в залежності від генезу задишки. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування

Тема 4. Ведення хворого з серцевими шумами. Ведення пацієнта з кардіомегалією. Ведення хворого з серцевою недостатністю

Диференціальний діагноз функціональних та органічних, систолічних та диастолічних шумів. Складання плану обстеження, додаткові інструментальні методи обстеження (рентгеноскопія легень та серця, ЕКГ, Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих в залежності від причини серцевого шуму, вираженості кардіомегалії, наявності серцевої недостатності та інших ускладнень. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування.

Диференціальний діагноз кардіомегалії при вадах серця, міокардитах, кардіоміопатіях, ІХС. Складання плану обстеження, додаткові інструментальні методи обстеження (рентгеноскопія легень та серця, ЕКГ, Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування.

Правошлуночкова, лівошлуночкова та бівентрикулярна серцева недостатність. Диференціальний діагноз в залежності від ведучої причини. Складання плану обстеження, додаткові інструментальні методи обстеження (рентгеноскопія легень та серця, ЕКГ, Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих в залежності від генезу, функціонального класу та стадії серцевої недостатності. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування. Існуючі стандарти лікування.

Тема 5. Ведення пацієнта з порушенням серцевого ритму. Ведення пацієнта з порушенням провідності серця.

Диференціальний діагноз передсердної та шлуночкової екстрасистолії, миготливої аритмії, синдромів слабкості синусового вузла та Вольфа-Паркінсона-Уайта. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження (ЕКГ, добовий холтеровський моніторинг, Ехо-КГ, електрофізіологічне обстеження).

Тактика ведення хворих. Основні класи антиаритмічних засобів, показання до їх застосування, побічні дії. Існуючі стандарти лікування. Електроімпульсна терапія. Хірургічні методи лікування аритмій.

Порушення передсердно-шлуночкової провідності, АВ-блокади різного ступеню. Синдром Фредеріка. ЕКГ-діагностика блоkad ніжок пучка
Гіса. Тактика ведення хворих, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження. Медикаментозне лікування та кардіостимуляція. Штучні водії ритму.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРЗ
Змістовий модуль 1. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб серцево-судинної системи						
Тема1: Ведення пацієнта з артеріальною гіпертензією. Гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики	18	0	0	6	0	12
Тема 2: Ведення пацієнта з кардіалгією	18	0	0	6	0	12
Тема 3: Ведення хворого з гострим коронарним синдромом. Ведення пацієнта з задишкою.	18	0	0	6	0	12
Тема 4: Ведення хворого з серцевими шумами. Ведення пацієнта з кардіомегалією. Ведення хворого з серцевою недостатністю	18	0	0	6	0	12
Тема 5: Ведення пацієнта з порушенням серцевого ритму. Ведення пацієнта з порушенням провідності серця.	18	0	0	6	0	12
Усього годин	90	0	0	30	0	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційних занять не передбачено

5.2. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Практичне заняття 1 Ведення пацієнта з артеріальною гіпертензією. Диференційний діагноз артеріальних гіпертензій: первинних та вторинних. Стратифікація ризику серцево-судинних ускладнень та визначення прогнозу. Складання плану обстеження. Тактика ведення хворого в залежності від групи ризику.	2
2.	Тема 1. Практичне заняття 2. Ведення пацієнта з артеріальною гіпертензією. Принципи немедикаментозного та медикаментозного лікування артеріальної гіпертензії. Препарати першої та другої лінії лікування. Сучасні рекомендації по вибору антигіпертензивних препаратів. Існуючі стандарти лікування. Монотерапія та комбінована терапія. Побічні ефекти гіпотензивних засобів.	2
3.	Тема 1. Практичне заняття 3. Гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	2
4.	Тема 2. Практичне заняття 4. Ведення пацієнта з кардіалгією. Диференціальний діагноз стенокардії та кардіалгій при захворюваннях серця, дихальної, травневої, кістково-м'язевої системи тощо. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження. Тактика ведення хворих в залежності від генезу кардіалгії.	2
5.	Тема 2. Практичне заняття 5. Ведення хворого зі стабільною стенокардією. Типова та атипова стенокардія, діагностичні критерії. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження (ЕКГ з фізичним навантаженням, добовий холтеровський моніторинг, стрес-Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих в залежності від функціонального класу. Існуючі стандарти лікування. Ендоваскулярні та хірургічні методи лікування.	2
6.	Тема 2. Практичне заняття 6. Ведення хворого з безболівою ішемією міокарду. Ризик раптової коронарної смерті. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження (ЕКГ з фізичним навантаженням, добовий холтеровський моніторинг, стрес-Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих.	2
7.	Тема 3. Практичне заняття 7. Ведення хворого з гострим коронарним синдромом. Ризик розвитку інфаркту міокарду. Допомога на догоспітальному та госпітальному етапах. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження (біохімічні маркери, ЕКГ з фізичним навантаженням, добовий холтеровський моніторинг, стрес-Ехо-КГ, коронарографія) та тактика ведення хворих в залежності від ЕКГ-змін.	2
8.	Тема 3. Практичне заняття 8. Існуючі стандарти лікування інфаркту міокарду. Догоспітальний етап лікування. Протокол дій в кардіологічному стаціонарі. Хірургічне лікування	2
9.	Тема 3. Практичне заняття 9. Ведення пацієнта з задишкою. Диференціальний діагноз задишки та ядухи. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні	2

	методи обстеження (стандартна ЕКГ та ЕКГ з фізичним навантаженням, Ехо-КГ, добовий холтеровський моніторинг, рентгеноскопія легень та серця, функціональні дихальні проби). Тактика ведення хворих в залежності від генезу задишки. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування.	
10.	Тема 4. Практичне заняття 10. Ведення хворого з серцевими шумами. Диференціальний діагноз функціональних та органічних, систолічних та диастолічних шумів. Складання плану обстеження, додаткові інструментальні методи обстеження (рентгеноскопія легень та серця, ЕКГ, Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих в залежності від причини серцевого шуму, вираженості кардіомегалії, наявності серцевої недостатності та інших ускладнень. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування.	2
11.	Тема 4. Практичне заняття 11. Ведення пацієнта з кардіомегалією. Диференціальний діагноз кардіомегалії при вадах серця, міокардитах, кардіоміопатіях, ІХС. Складання плану обстеження, додаткові інструментальні методи обстеження (рентгеноскопія легень та серця, ЕКГ, Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування.	2
12.	Тема 4. Практичне заняття 12. Ведення хворого з серцевою недостатністю. Правошлуночкова, лівошлуночкова та бівентрикулярна серцева недостатність. Диференціальний діагноз в залежності від ведучої причини. Складання плану обстеження, додаткові інструментальні методи обстеження (рентгеноскопія легень та серця, ЕКГ, Ехо-КГ, коронарографія). Тактика ведення хворих в залежності від генезу, функціонального класу та стадії серцевої недостатності. Немедикаментозне, медикаментозне та хірургічне лікування. Існуючі стандарти лікування.	2
13.	Тема 5. Практичне заняття 13. Ведення пацієнта з порушенням серцевого ритму. Диференціальний діагноз передсердної та шлуночкової екстрасистолії, миготливої аритмії, синдромів слабкості синусового вузла та Вольфа-Паркінсона-Уайта. Складання плану обстеження, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження (ЕКГ, добовий холтеровський моніторинг, Ехо-КГ, електрофізіологічне обстеження).	2
14.	Тема 5. Практичне заняття 14. Тактика ведення хворих з порушенням серцевого ритму. Основні класи антиаритмічних засобів, показання до їх застосування, побічні дії. Існуючі стандарти лікування. Електроімпульсна терапія. Хірургічні методи лікування аритмій.	2
15.	Тема 5. Практичне заняття 15. Ведення пацієнта з порушенням провідності серця. Порушення передсердно-шлуночкової провідності, АВ-блокади різного ступеню. Синдром Фредеріка. ЕКГ-діагностика блокад ніжок пучка Гіса. Тактика ведення хворих, додаткові лабораторні та інструментальні методи обстеження. Медикаментозне лікування та кардіостимуляція. Штучні водії ритму. ЗАЛІК	2
Разом		30

5.3 Теми семінарських занять

Семінарських занять програмою не передбачено

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Тема 1. Підготовка до практичних занять 1 – 3	12
2	Тема 2. Підготовка до практичних занять 4 - 6	12
3	Тема 3. Підготовка до практичних занять 7 - 9	12
4	Тема 4. Підготовка до практичних занять 10– 12	12
5	Тема 5. Підготовка до практичних занять 13- 15	12
РАЗОМ		60

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, демонстрація та відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, тренувальні вправи з диференційної діагностики кардіологічних захворювань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування алгоритмів клінічного обстеження хворого.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом, б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.

«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з

дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Сценарії рольових ігор (за необхідністю)
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни
- Навчально-методична література:

1. Карпенко Ю.І., Золотарьова Н.А, Савельєва О.В та ін. Актуальні питання ведення хворих з кардіальною патологією: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти 4 курсу другого магістерського рівня спеціальності «Медицина» / методичні рекомендації до семінарських занять Одеса, ОНМедУ, 2025.24 с.

2. Карпенко Ю.І., Золотарьова Н.А, Савельєва О.В та ін. Актуальні питання ведення хворих з кардіальною патологією: методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти 4 курсу другого магістерського рівня спеціальності «Медицина» методичні рекомендації для самостійної роботи Одеса, ОНМедУ, 2025.28 с.

11. Питання для підготовки до заліку.

1. Артеріальна гіпертензія (гіпертонічна хвороба). Визначення. Класифікація. Клінічні прояви та дані додаткових методів дослідження. Ураження органів-мішеней. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування.
2. Ускладнені та неускладнені гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики.
3. Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС). Визначення ІХС. Етіологія. Класифікація ІХС. Особливості клінічного перебігу і діагностики різних варіантів стабільної стенокардії.
4. Безбольова форма ІХС, післяінфарктний та дифузний кардіосклероз. Особливості клінічних проявів. Критерії постановки діагнозу. Диференційована терапія різних форм ІХС. Прогноз-модифікуюча терапія.
5. Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія і гострий інфаркт міокарда). Визначення. Класифікація.
6. Особливості клінічного перебігу і діагностики гострого інфаркту міокарда. Критерії діагнозу.
7. Ускладнення гострого інфаркту міокарда (гостра лівошлуночкова недостатність, порушення ритму і провідності серця, розрив міокарда, гостра аневризма серця, післяінфарктний синдром Дреслера та ін.). Діагностика. Лікувальна тактика в різні періоди

гострого інфаркту міокарда. Прогноз-модифікуюча терапія. Показання до хірургічного лікування. Реабілітація.

8. Набуті вади серця. Визначення. Вади мітрального, аортального, трикуспідального клапанів. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Клінічні прояви. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування.

9. Міокардити та кардіоміопатії. Визначення. Класифікація. Етіологія та патогенез основних видів кардіоміопатій (запальних, метаболічних, ідіопатичних). Клінічні прояви. Критерії постановки діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних кардіоміопатій.

10. Порушення ритму серця. Визначення. Етіологія. Класифікація.

11. Електрофізіологічні механізми аритмій (екстрасистолія, фібриляція та тріпотіння передсердь, шлуночкові тахікардії та фібриляція шлуночків). Клініка, ЕКГ-діагностика та диференційна діагностика. Ускладнення. Медикаментозні та немедикаментозні методи лікування. Роль електроімпульсної терапії.

12. Невідкладна терапія при пароксизмальних порушеннях ритму та раптовій зупинці серця. Прогноз та працездатність.

13. Порушення провідності серця. Визначення. Етіологія. Класифікація. Клініка та ЕКГ-діагностика атріовентрикулярних блокад та блокад ніжок пучка Гіса.

14. Тактика при гострих та хронічних порушеннях провідності. Невідкладна допомога при нападах Моргані-Адамса-Стокса. Показання та принципи електрокардіостимуляції (тимчасової, постійної). Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

15. Хронічна серцева недостатність. Визначення. Основні причини. Патогенез порушень центральної та периферичної гемодинаміки при різних формах (недостатність лівих та правих відділів серця). Роль нейрогуморальної активації та ремоделювання серця. Класифікація. Клінічні прояви та їх особливості залежно від варіанту (систолічний, діастолічний), стадії та функціонального класу. Діагностика. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Прогноз-модифікуюча терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

12. Рекомендована література

Основна

1. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи. Нормативні показники. Трактують змін. / За редакцією проф. Ю.М. Мостового. – 29-те вид., доп. і перероб. – Вінниця: видавець Костюшин В.В. 2023. - 799 с.
2. Сучасні додаткові методи обстеження серцево-судинної системи : навч. посіб. / Ю. М. Мостовий [та ін.] ; ред. Ю. М. Мостовий ; Вінниця. ВНМУ ім. М. І. Пирогова. – Львів : Марченко Т. В., 2022. – 287 с. : іл.
3. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 1: Розділи 1–8: Нац. підручник для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. — 2-ге вид. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2022. — 680 с., тв. пал., (ст. 5 пр.).
4. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 2: Розділи 9–24: Нац. підруч. для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. — 2-ге вид. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2022. — 584 с. + 6 с. кольор. вкл., тв. пал., (ст. 5 пр.).
5. Джон Хемптон, Джоанна Хемптон Основи ЕКГ. Переклад 9-го англійського видання. — Медицина. – 2020. – 234 с.

Допоміжна

1. Побічна дія ліків : підруч. для студентів вищ. закл. мед. освіти / І. Ф. Бєленічев [таін.]. — 2021.

2. Клінічна лабораторна діагностика. Підручник за редакцією проф. Л.Є. Лаповець. – Медицина. – 2021. – 504 с.
3. Електрокардіологічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. Навчальний посібник. Затверджено вченою радою ЛНМУ ім. Д. Галицького. Видавець Марченко Т.В. Формат А5. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. – 2021. - 164 с.
4. Екстрена та невідкладна медична допомога в запитаннях і відповідях : навч. посіб. / М. І. Швед [и др.]. – Тернопіль : ТДМУ, Укрмедкн., 2020. – 312 с.
5. Скибчик В. А. Клінічна електрокардіографія : посібник / В. А. Скибчик, Я. В. Скибчик. - Львів : Марченко Т. В., 2021. - 568 с.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
2. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
3. Український кардіологічний портал <http://ukrcardio.org/>
4. Всеукраїнська асоціація кардіологів України <https://cardiohub.org.ua>
5. Клінічні рекомендації з кардіології <https://www.escardio.org/Guidelines/ClinicalPractice-Guidelines>
6. Асоціація інтервенційних кардіологів України <https://stent4life.com.ua/association>
7. Медичні калькулятори: <https://www.mdcalc.com/>
8. Відкритий освітній ресурс Empendium. <https://empendium.com/ua/>